

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Aktivní legitimace k vymáhání postoupené směnečné pohledávky - přebije platební rozkaz směnku?

Pro postupníka bývá atraktivnější nabytí vykonatelný exekuční titul než pouze pohledávku, kterou by teprve musel uplatnit u soudu. Ušetří náklady nalézacího řízení a zároveň získá výhodnější postavení vůči dlužníkovi. Pokud však jde o pohledávku směnečnou, měl by si dát pozor, aby na něj postupitel kromě práv plynoucích ze směnečného platebního rozkazu řádně převedl též samotnou směnku. Soudy totiž nejsou zajedno v tom, jakým způsobem má věřitel ve vykonávacím řízení prokázat své oprávnění vymáhat směnečnou pohledávku, když není exekučním titulem označen jako žalobce.

Dojde-li k postoupení směnečné pohledávky po vydání směnečného platebního rozkazu, je nový věřitel v rámci výkonu rozhodnutí či v exekučním řízení povinen prokázat, že na něj přešlo nebo bylo převedeno právo z předmětného soudního rozhodnutí. V souladu s ustanovením § 256 občanského soudního řádu, resp. ustanovením § 36 odst. 3 a 4 exekučního řádu, lze přechod či převod práva prokázat jen listinou vydanou anebo ověřenou státním orgánem nebo notářem, pokud nevyplývá přímo z právního předpisu. Judikatura ale zatím nedává jasnou odpověď na otázku, jestli je oprávněný povinen prokázat převod směnky či převod práv a povinností ze směnečného platebního rozkazu. Potíž nastává ve chvíli, kdy je majitelem směnky jiná osoba, než která nabyla vykonatelnou pohledávku ze směnečného platebního rozkazu.

Optika Nejvyššího soudu - platební rozkaz následuje směnku

Popsanou situaci se Nejvyšší soud zabýval v usnesení sp. zn. 20 Cdo 461/2004 ze dne 31. května 2005. Nařízení exekuce se domáhal věřitel, který svou aktivní legitimaci dokládal nepřetržitou řadou indosamentů na směnce na řad. Okresnímu a krajskému soudu takový postup stačil - přechod práv podle jejich názoru vyplývá z ustanovení čl. I. § 11 odst. 1 a § 16 odst. 1 zákona č. [191/1950 Sb.](#), zákona směnečného a šekového, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon směnečný a šekový“). Věřitel ale narazil u Nejvyššího soudu. Ten konstatoval, že podle čl. I. § 14 odst. 1 zákona směnečného a šekového se indosací sice převádějí všechna práva ze směnky, nicméně z právních předpisů přímo nevyplývá, že by na majitele směnky rubopisováním přešla i práva ze směnečného platebního rozkazu. Oprávnění věřitele vymáhat pohledávku v exekučním řízení je proto podle Nejvyššího soudu potřeba prokázat listinou vydanou anebo ověřenou státním orgánem nebo notářem.

Svůj právní názor na danou problematiku Nejvyšší soud blíže osvětlil v usnesení sp. zn. 20 Cdo 711/2009 ze dne 4. května 2011. I v tomto řízení usiloval o nařízení exekuce věřitel, který byl majitelem směnky. Šlo však o rektasměnku, převod práv ze směnečného platebního rozkazu proto

dokládá smlouvou o převodu směnky. Tentokrát považoval způsob prokázání aktivní legitimace za nedostatečný krajský soud – smlouva o postoupení podle něj dokazovala pouze postoupení směnky, nikoli pohledávky z platebního rozkazu. Nejvyšší soud ale jeho rozhodnutí zrušil. Mezi práva, která se převádí smlouvou o převodu rektasměnky, totiž podle něj patří i oprávnění vymáhat plnění ze směnečného platebního rozkazu. Převod ovšem nevyplývá přímo z právního předpisu, věřitel jej musí prokázat ověřenou listinou. V posuzovaném případě byl dostatečný notářsky ověřený podpis na smlouvě. V situaci řešené ve výše zmiňovaném rozhodnutí ve věci sp. zn. 20 Cdo 461/2004 by podle Nejvyššího soudu stačil úředně ověřený rubopis.

Převahu směnky nad směnečným platebním rozkazem potvrdil v usnesení sp. zn. 29 Cdo 252/2009 ze dne 29. června 2010 též jiný senát Nejvyššího soudu. V této věci postupitel s postupníkem při uzavření smlouvy o po

stoupení pohledávky ze směnečného platebního rozkazu předmětnou směnku úmyslně zlikvidovali. Domnívali se, že ve chvíli, kdy je platební rozkaz vykonatelný, směnka ztrácí jakýkoli význam. Jak moc se mylili, jim vysvětlil už krajský soud. Ten zdůraznil, že směnečný platební rozkaz je pouze rozhodnutím deklaratorní povahy. Oprávněný je proto povinen i v rámci vykonávacího řízení k eventuální obraně povinného prokázat, že je stále majitelem směnky. Zničení směnky pak podle názoru krajského soudu způsobuje zánik pohledávky ze směnečného platebního rozkazu, byť jde o nárok pravomocně přiznaný soudem. Rozsudek krajského soudu obsahující mimo jiné výše uvedené závěry Nejvyšší soud potvrdil.

Sečteno podtrženo, podle Nejvyššího soudu oprávněný svou aktivní legitimaci ve vykonávacím řízení prokáže vlastnictvím směnky, byl-li její převod úředně ověřen.

Ústavní soud preferuje platební rozkaz

Podobným případem se v usnesení sp. zn. I. ÚS 3544/10 ze dne 9. října 2012 zabýval také Ústavní soud. A dospěl k jinému závěru. Věřitel, který zahájil exekuční řízení, převod práv z původního věřitele směnky na řad na svou osobu prokazoval dohodou o postoupení pohledávky s úředně ověřenými podpisy. Ústavní soud nejprve v souladu se zmíněným usnesením Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 461/2004 poukázal na skutečnost, že rubopisování směnky nelze považovat za převod práv vyplývající přímo z právního předpisu ve smyslu ustanovení § 256 občanského soudního řádu či § 36 odst. 4 exekučního řádu. Pokud by však soudy požadovaly, aby postupník prokazoval postoupení práv ze směnky na řad postupní smlouvou, bylo by to v rozporu se zásadou nemožnosti převodu ordre směnky cesí. Řešení této paradoxní situace podle Ústavního soudu tkví v rozdílné povaze hmotněprávních a procesněprávních vztahů. Procesněprávní vztah založený směnečným platebním rozkazem jakožto vztah posvěcený státní autoritou totiž překlene hmotněprávní vztah. Vztah věřitele a dlužníka založený směnkou tedy bude nadále existovat vedle vztahu žalovaného a žalobce ze směnečného platebního rozkazu, ale neprosadí se proti němu. Z uvedeného důvodu je podle Ústavního soudu určující, zda postupní smlouva, kterou věřitel dokládá svou aktivní legitimaci, splňuje náležitosti vyžadované pro převod práv vyplývajících z exekučního titulu. Podle Ústavního soudu tak ve vykonávacím řízení zřejmě může uspět i oprávněný, jenž směnku nevládní.

Dopad soudních rozhodnutí na praxi

Který z přístupů v budoucnu zvítězí, nelze předvídat. Vodítkem může být vývoj soudní judikatury ve věci nabytí vlastnického práva k nemovité věci od neoprávněného, kde Ústavní soud prosazuje autoritu svého výkladu nad názorem Nejvyššího soudu s odkazem na článek 89 odst. 2 Ústavy. Než (a pokud vůbec) ke sjednocení judikatury dojde, lze klientům doporučit, aby se směnečným platebním rozkazem a příslušnou směnkou nakládali vždy totožně, tj. aby neoddělovali vlastníka směnky od osoby oprávněné ze směnečného platebního rozkazu. Pokud však postupník má k

dispozici pouze směnečný platební rozkaz (například proto, že se směnka ztratila), může být řešením zahájení řízení o umoření směnky. Klientovi, který je naopak pouze majitelem směnky, pak lze doporučit, aby veškerá jednání, kterými se směnka převádí, opatřil úředním ověřením. Nicméně je velmi pravděpodobné, že v případě ordre směnek narazí na neochotu notáře ověřit podpis rubopisu přímo na směnce.

Mgr. Irena Kolárová,
advokátka

Mgr. Barbora Bezděková,
advokátní koncipientka

[KPMG Legal s.r.o., advokátní kancelář](#)

Pobřežní 1a
186 00 Praha 8

Tel.: +420 222 123 111
Fax.: +420 222 123 100

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)
- [Převodní ceny v judikatuře a sporech se správcem daně](#)
- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)

- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)